

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva C-23/14

**Post Danmark A/S
proti
Konkurrencerådet**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,
ki ga je vložilo Sø- og Handelsretten)

„Predhodno odločanje — Člen 82 ES — Zloraba prevladujočega položaja — Trg za razpošiljanje masovne pošte — Direktna pošta — Retroaktivni sistem rabatov — Omejevalni učinek — Merilo enako učinkovitega konkurenta — Stopnja verjetnosti in resnost protikonkurenčnega učinka“

Povzetek – Sodba Sodišča (drugi senat) z dne 6. oktobra 2015

- 1. Prevladujoči položaj — Zloraba — Pogodbe o razpošiljanju masovne pošte, ki vključujejo sistem retroaktivnih in pogojnih rabatov, dodeljenih za daljše obdobje — Zloraba, ki vključuje učinek izrinjenja — Merila presoje*
(člen 82 ES)
- 2. Prevladujoči položaj — Zloraba — Pojem — Objektivni pojem, ki se nanaša na ravnanja, ki lahko vplivajo na strukturo trga in s katerimi se lahko ovira ohranitev ali razvoj konkurence*
(člen 82 ES)
- 3. Prevladujoči položaj — Zloraba — Količinski rabat — Rabat za zvestobo — Zadevni opredelitvi — Pogodbe o razpošiljanju masovne pošte, ki vključujejo rabate za zvestobo — Nedovoljenost — Merila presoje*
(člen 82 ES)
- 4. Prevladujoči položaj — Zloraba — Nediskriminatorni rabati — Neobstoj vpliva na morebiten učinek izrinjenja*
(člen 82 ES)
- 5. Prevladujoči položaj — Zloraba — Objektivna utemeljitev — Pogoji — Obseg dokaznega bremena*
(člen 82 ES)
- 6. Prevladujoči položaj — Zloraba — Zmožnost omejiti konkurenco in učinek izrinjenja — Merila presoje — Obveznost uporabe merila enako učinkovitega konkurenta — Neobstoj*
(člen 82 ES)

7. *Prevladujoči položaj — Zloraba — Protikonkurenčni učinek — Zadostnost potencialnega učinka — Dejansko ali verjetno izrinjenje konkurentov — Merila presoje*

(člen 82 ES)

8. *Prevladujoči položaj — Zloraba — Protikonkurenčni učinek — Zahteva glede resnosti ali znatnosti — Neobstoj*

(člen 82 ES)

1. Da bi se ugotovilo, ali bi lahko imel sistem rabatov, ki so določeni v pogodbah o razpošiljanju masovne pošte, sklenjenimi med podjetjem v prevladujočem položaju in strankami, za katerega so značilni:

- lestvica s stopnjami od 6 % do 16 %,
- pogojnost v tem smislu, da podjetje v prevladujočem položaju na koncu referenčnega obdobja opravi prilagoditve, če oddane količine pošilk niso sovpadale s količinami, ocenjenimi na začetku, in
- retroaktivnost v tem smislu, da če je prag prvotno določenih pošilk presežen, se stopnja rabata, sprejeta ob koncu leta, uporabi za vso pošto v upoštevnem obdobju in ne izključno za pošto, ki je presegla prvotno ocenjeni prag,

in ga izvaja podjetje s prevladujočim položajem, omejevalni učinek na trgu v nasprotju s členom 82 ES, je treba preučiti vse okoliščine zadeve, zlasti merila in pogoje za dodelitev rabatov, obseg prevladujočega položaja zadevnega podjetja in posebne konkurenčne okoliščine upoštevnega trga. Dejstvo, da navedeni sistem rabatov pokriva večino strank na trgu, je lahko koristen pokazatelj pomembnosti te prakse in njenega vpliva na trg, saj lahko poveča verjetnost protikonkurenčnega učinka izrinjenja.

V zvezi s tem, prvič, pogodbene obveznosti sopogodbenikov do podjetja s prevladujočim položajem in pritisk, ki se nanje izvaja, so lahko posebej močna, če rabat ni odvisen zgolj od povečanja nakupov proizvodov tega podjetja, ki so jih v upoštevnem obdobju opravili ti sopogodbeniki, ampak od celote teh nakupov. Tako lahko namreč že sorazmerno majhne spremembe prodaje izdelkov podjetja s prevladujočim položajem nesorazmerno vplivajo na sopogodbenike. Za vse sisteme rabatov, podeljenih na podlagi prodanih količin v razmeroma dolgem referenčnem obdobju, je značilno, da se pritisk na kupca, da bo ustvaril potreben promet, da bo pridobil ugodnost ali da ne bo utrpel predvidene izgube za celotno obdobje, poveča ob koncu referenčnega obdobja. Zato lahko tak sistem rabatov prevladujočemu podjetju olajša, da stranke veže nase, stranke konkurentov pa privabi in si torej nazadnje na upoštevnem trgu pripoji sporni del povpraševanja. Ta učinek krepitev zvestobe se še okrepi, če rabati veljajo brez razlike za sporni del in za nesporni del povpraševanja, zajet z zakonskim monopolom.

Drugič, podjetje, ki ima zelo velik tržni delež, ima zaradi tega moč, zaradi katere so si ga drugi primorani izbrati za trgovskega partnerja in s katero mu je omogočena svoboda ravnanja. V teh okoliščinah konkurenti zadevnega podjetja tega posebej težko premagajo z rabati, ki temeljijo na celotni prodajni količini. Zaradi znatno večjega tržnega deleža je podjetje s prevladujočim položajem praviloma neizogiben trgovski partner na trgu.

V teh okoliščinah sistem rabatov, ki ga izvaja podjetje, ki, ne da bi stranke na podlagi formalne obveznosti vezalo nase, vseeno otežuje oskrbo teh strank pri konkurenčnih podjetjih, povzroča omejevalni protikonkurenčni učinek.

(Glej točke od 23 do 25, od 33 do 35, 40, 42 in 50 ter točko 1 izreka.)

2. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 26.)

3. V primeru rabatov, ki jih podjetje s prevladujočim položajem dodeli svojim strankam, drugače kot količinski rabat, povezan izključno s količino opravljenih nakupov pri zadevnem proizvajalcu, ki načeloma ne krši člena 82 ES, rabat za zvestobo, katerega namen je z dodelitvijo finančnih ugodnosti preprečiti, da bi se stranke oskrbovale pri konkurenčnih proizvajalcih – ne glede na to, ali gre za celotno ali pretežno oskrbo – pomeni zlorabo v smislu tega člena. V zvezi s tem se sistem, za katerega ne obstaja obveznost ali obljuba kupcev, da se oskrbijo izključno ali pretežno pri podjetju s prevladujočim položajem, razlikuje od takih rabatov za zvestobo.

Sistema rabatov ni mogoče obravnavati kot preprost količinski rabat, če se zadevni rabati ne podelijo za vsako posamično naročilo, kar bi torej ustrezalo prihranku stroškov dobavitelja, temveč se podelijo na podlagi vseh naročil v danem obdobju. V teh okoliščinah je treba za ugotovitev, ali je podjetje s prevladujočim položajem z uporabo takega sistema rabatov ta položaj zlorabilo, presoditi vse okoliščine, zlasti merila in pogoje za dodelitev rabatov, in preučiti, ali je namen tega rabata, da se z dodelitvijo ugodnosti, ki ne temelji na nobeni gospodarski storitvi, ki bi jo upravičevala, kupcu odvzame ali omeji možnost izbire oskrbovalnih virov, konkurentom prepreči dostop do trga, uvedejo neenaki pogoji za primerljive posle z drugimi trgovinskimi partnerji ali z izkrivljanjem konkurence okrepi prevladujoči položaj.

(Glej točke od 27 do 29 in 64.)

4. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 38.)

5. Glej besedilo odločbe.

(Glej točke od 47 do 49.)

6. Iz člena 82 ES ni mogoče izpeljati nobene pravne obveznosti, da je treba ugotovitev, da gre pri sistemu rabatov prevladujočega podjetja za zlorabo, vedno opreti na merilo enako učinkovitega konkurenta. Ta ugotovitev pa vseeno ne sme učinkovati tako, da praviloma izključi uporabo merila enako učinkovitega konkurenta v zadevah v zvezi s sistemom rabatov, v katerih se preučuje njegova skladnost s členom 82 ES.

Nasprotno pa v položaju, za katerega je značilno, da ima podjetje s prevladujočim položajem zelo velik tržni delež in strukturne prednosti, ki mu jih daje predvsem zakonski monopol, ki pokriva zelo velik delež na zadevnem trgu, uporaba merila enako učinkovitega konkurenta nima smisla, ker je zaradi strukture trga pojav enako učinkovitega konkurenta praktično nemogoč.

Poleg tega bi lahko na trgu, vstop na katerega je otežen zaradi znatnih ovir, prisotnost manj učinkovitega konkurenta prispevala h krepitvi konkurenčnega pritiska na tem trgu in s tem k omejevanju ravnanja podjetja s prevladujočim položajem.

Merilo enako učinkovitega konkurenta je tako treba šteti za enega od instrumentov za namen presoje obstoja zlorabe prevladujočega položaja v okviru sistema rabatov.

(Glej točke od 57 do 62 in točko 2 izreka.)

7. Na področje uporabe člena 82 ES tako spadajo le podjetja s prevladujočim položajem, katerih ravnanje ima lahko protikonkurenčni učinek na trgu. V zvezi s tem je treba zmožnost sistema rabatov, da se z njim omeji konkurenca, presojati ob upoštevanju vseh upoštevnihih okoliščin, predvsem načinov in meril, v skladu s katerimi se podelijo rabati, števila zadevnihih strank in značilnosti trga, na katerem deluje prevladujoče podjetje. S tako presojo se ugotavlja, ali podjetje s prevladujočim položajem z ravnanjem povzroča dejansko ali verjetno izrinjenje konkurentov na škodo konkurence in s tem interesov potrošnikov.

(Glej točke od 67 do 69 in 74 ter točko 3 izreka.)

8. Glede resnega ali znatnega protikonkurenčnega učinka ugotovitev obstoja prevladujočega položaja sama po sebi sicer ne pomeni nobenega očitka zoper zadevno podjetje, vendar ravnanje takega podjetja zaradi tega, ker je konkurenčna struktura trga že oslABLJENA, lahko pomeni zlorabo njegovega prevladujočega položaja. Podjetju, ki ima prevladujoč položaj, je tako naložena posebna odgovornost, da s svojim ravnanjem ne ogroža učinkovite in neizkrivljene konkurence na notranjem trgu.

Poleg tega, če je konkurenčna struktura trga že oslABLJENA zaradi obstoja prevladujočega podjetja, lahko vsaka dodatna omejitev te konkurenčne strukture pomeni zlorabo prevladujočega položaja.

Iz tega izhaja, da določitev praga znatnosti (*de minimis*), da bi se opredelila zloraba prevladujočega položaja, ni utemeljena. Na trgu, na katerem deluje zadevno podjetje, lahko namreč ta konkurenčna praksa sama po sebi povzroči nezamisljivo omejevanje konkurence ali jo celo izniči.

(Glej točke od 70 do 74 in točko 3 izreka.)